

18. juni 2026

Bent Blüdnikow kaster nyt lys over en overset danmarkshistorie:

Jøder i provinsen

En ny bog sætter fokus jødisk liv i Danmark uden for København – en overset del af både dansk jødisk historie og danmarkshistorien. Bogen er skrevet af Bent Blüdnikow og udgives af Dansk Jødisk Museum den 24. juni.

Den 24. juni 2026 udgiver Dansk Jødisk Museum Bent Blüdnikows nye bog *Jøder i provinsen*. *Børstenbindere, bagekoner, rabbinere, hestehandlere og soldater*. Bogen

Pressemeddelelse

18. juni 2026

beskriver den fascinerende og fængslende danmarkshistorie om mere end 400 års jødisk liv i provinsen.

”Historien om jødisk liv i provinsen er en vigtig del af ikke bare dansk jødisk historie, men af vores fælles danmarkshistorie”, siger Janus Møller Jensen, direktør Dansk Jødisk Museum.

Randershuset i 1927-kvarteret i Den Gamle By inspireret af familien Hartogsohns børstenbinderforretning efter reovering. Fotokreditering: Den Gamle By i Aarhus

En vigtig del af vores fælles danmarkshistorie

Lige fra 1600-tallet til i dag har jøder også uden for København været med til at præge danmarkshistorien og skabe det moderne Danmark, vi kender i dag. Der boede jøder i næsten alle danske provinsbyer, og de udgjorde indtil midten af 1800-tallet op mod halvdelen af alle danske jøder. Jøder var på mange måder det eneste fremmede folk blandt kristne danskere.

Pressemeddelelse

18. juni 2026

Selvom der gennem tiden har været skrevet om jødisk liv også i provinsen, så er det ofte i en lokalhistorisk sammenhæng. Først for nylig er der kommet et større fokus på jødisk liv i provinsen som en integreret del af danmarkshistorien både forsknings- og formidlingsmæssigt.

Det er sket i form af både udgivelser og udstillinger. Den Gamle By i Aarhus har blandt andet i samarbejde med Dansk Jødisk Museum indrettet både et jødisk hjem i 1927-kvarteret i *Randershuset*, og en fast udstilling om jødisk liv i provinsen samme sted, der åbner den 25. juni. Samtidig arbejder Dansk Jødisk Museum sammen med en række lokale museer og arkiver i projektet Evighedens Hus, der skal sættes fokus på de ti bevarede jødiske begravelsespladser. De er både bevarede kulturminde og fysiske vidnesbyrd om det levede jødiske liv i en række provinsbyer.

Arbejdet med at formidle og forankre historien lokalt som en del af den nationale historie, er et led i museets strategi og rolle som en form for nationalmuseum for jødisk liv i Danmark. Bogen er et led i det arbejde, og giver en fascinerende og fængslende introduktion til danmarkshistorien om mere end 400 års jødisk liv i provinsen.

Med venlig hilsen

Dansk Jødisk Museum

For yderligere information, kontakt venligst:

Janus Møller Jensen, Dansk Jødisk Museum

+45 33 11 22 18 // +45 29 81 05 10

jmj@jewmus.dk

FAKTA OM JØDER I PROVINSEN

Jøder i provinsen. Børstenbindere, bagekoner, rabbinere, hestehandlere og soldater

Bent Blüdnikow

Dansk Jødisk Museum 2026

Vejl. udsalgspris 249 kr.

Pressemeddelelse

18. juni 2026

Udkommer 24. juni 2026

Bogen er støttet af:

Aage og Johanne Louis-Hansens Fond

VELUX FONDEN

Den Hielmstjerne-Rosencroneske Stiftelse

Det Mosaiske Troessamfunds Fælles Legatfond

Samt private donationer fra Paul Lyngbye, Peer Kølendorf og Ivan Nadelmann

Om *Jøder i provinsen*

Bogen beskriver for første gang en samlet historie om jødisk liv i hele Danmark, også i de provinser, der ikke længere er en del af landet. Den er fuld af patriotiske, dramatiske, handelsivrige, kulørte jødiske skæbner, der var med til at forme Danmark. Læs eksempelvis om hestehandler Isaac Nathansen alias Gale Nathansen, som kongen blev så irriteret over, at han deporterede ham til Brasilien, hvor han blev kong Pedros personlige hesteopdrætter. Om Isidor Henius, der vandrede fra Polen til Danmark og skabte De Danske Spritfabrikker. Eller om Adolph Philipsen, der i 1890 myrdede en mand, gemte ham i en tønde, som han sendte til ukendt adresse i USA, men tønden kom tilbage – med lig og det hele. Og om Rachel Hertz, der i 1820'erne slugte 359 synåle, blev et medicinsk mysterium og et verdensnavn.

Bogen udkommer samtidig med, at Den Gamle By i Aarhus åbner *Randershuset* som en del af 1927-kvarteret på museet. Huset har taget inspiration i en jødisk børstenbinderforretning i Randers ejet af familien Hartoghsen og rummer desuden en ny udstilling om jødisk liv i provinsen i Danmark udviklet i samarbejde med Dansk Jødisk Museum. Hus og udstilling skal være med til at belyse den kulturelle mangfoldighed, som også i fortiden prægede Danmarks købstæder.

Om forfatteren:

Bent Blüdnikow er født i 1954. Han er uddannet som cand.mag. i historie og var i 10 år arkivar og senere seniorforsker ved Rigsarkivet. Blandt hans bøger kan nævnes:

Immigranter. Østeuropæiske jøder i København 1904-1920 (1986), *Som om de slet ikke*

Pressemeddelelse

18. juni 2026

eksiterede. *Hugo Rotenbergs kampen for de tyske jøder* (1991), *Min Fars Flugt* (2013 og 2023) og *Grænseløse jøder. Spillet om Marokko og Danmark i 1700-tallet* (2024). Han har været debatredaktør på både *Weekendavisen* og *Berlingske Tidende* og kulturjournalist på *Berlingske*. Han er gift Ira Charlotte Hartogsohn, hvis familie ejede børstenbinderforretningen i Randers.

Bogen er den første i en ny bogserie om forskellige aspekter af jødisk liv i Danmark i relation til omverdenen, som museet udgiver.